

Hind 15 senti.

Rõigi maade töölised, ühinege!

RÜNNAK

NOORSOTSIALISTLIK AJAKIRI

Sella Hasse puulõige.

Nr. 6 — august 1930

V aastakäik

Punane lipp

Tööraha lipp on punane,
tööraha verest hele see.
See mälestab neid võitlejaid,
kes andsid kõik mis oli vaid.
Lipp tõstkem üles lehvima,
ta eest me valvel eluga.
Täis rasket võitlust meie tee,
lipp punane viib võidule!

Värv punane on meie jõud,
kui surub pimeduse õud.
See tõestab teo ja sõnaga:
lipp punane jääb lehvima.
Lipp tõstkem üles lehvima,
ta eest me valvel eluga.
Täis rasket võitlust meie tee,
lipp punane viib võidule!

Toob võiduagu meile see,
kui võitlus jäänud rahule.
Lipp punane, me suur sümbool,
me õigus, meie hiiud ja hool!
Lipp tõstkem üles lehvima,
ta eest me valvel eluga.
Täis rasket võitlust meie tee,
lipp punane viib võidule!

Me palja pääga sammume,
me lippu hoolsalt kannume.
Kui timuk tuleb, surmaski
me lipulaul käib taevani.
Lipp tõstkem üles lehvima,
ta eest me valvel eluga.
Täis rasket võitlust meie tee,
lipp punane viib võidule!

Tõlkind O. A.

SOTSIALISM SAABUB PARATAMATULT!

Kui meie rahvas ei küsita tunni vajadusi, kui *varanduselised* klassid astuvad vastu paratamatule ja vältimatule ja töötavad rahvahulgad, eksitunud ja petetud, ei tunne omi huvisid ega oska kasutada poliitilisi võimuvahendeid, mis demokraatlik vabariik on andnud neile, siis sotsialism tuleb teisel teel: mitte kavakindla, ülesehitava töö tulemusena, vaid *kohutava tormi* järelalusena, mis alguses purustab kõik, hävitab kõik, et siis vana maailma rusudest võiks tõusta uus.

Kui sotsialism tuleks sel teel, siis meie kõik peaksime ostma selle kohutava hinnaga; ostma aastaid kestva kodusõjaga, ostma meie produktioonivahendite meeletu purustamisega, ostma veel paljude aastate tõusva viletsusega, veel palju hirmsama hädaga kui on see, mille sõda on toond meile.

Sotsialism on saand ajalooliseks vajaduseks; ta tuleb igal juhtumisel. Küsitav on ainult, mis teed ta tuleb. Töötagem kõik selleks, et ta tuleks mitte laastavate katastroofide tulemusena vaid sihiteadliku töö viljana!

Otto Bauer.

ÜHINGUTE NOORENDAMISELE, SELTSIMEHED!

Noorsotsialistlik liikumine olgu noorte liikumine! Selle koosseis peab muutuma iga aastaga, alatasa juurde uusi liikmeid — ja nimelt nooremaid! Ei ole loomulik, kui uusi liikmeid tõmmatakse juurde täiskasvanuid. Täiskasvanute kaasatõõtamine meie organisatsioones on vajaline ja väärne nähe, kuid liikumine olgu noorte eneste kantud. Meie kodukord lubab võtta vastu noori 15. eluaasta algusest pääle — tehkem seda; iga ühingu hool olgu saada endale igal sügisel võimalikult palju noori liikmeid. Noored toovad endaga kaasa ka teise elavuse, uue tegevuse!

Töölisnoorpõlv reaktsiooni vastu!

Relvastatud fašismi vastu areneb ajalugu, valmistub töönoorpõlv

I.

Maailmasõjale järgnend revolutsioonides Euroopa töölisklass astus edasi määratu sammu: sel ajal, kui Ida-Euroopas vene töölisklass, õigem töölisklassi üks tiib, asus katsetama sotsialismi teostamist, olgugi mitte ildeuroopalises, vaid ühe maa ulatuses, ülejäänud Euroopa töölisklass aga võitis kätte poliitilise demokraatia, maha arvatud maad, kus see rööviti ebaõnnestunud revolutsiooni järele, nagu Ungaris, hiljem Itaalias, või maad, kus relvastatud võimuga õnnestus demokraatia kägistamine (Balkani riigid, Leedu).

Poliitiline demokraatia oli ennemaailmasõjaaegse töölisklassi lähem võitlussiht. Poliitiline demokraatia, olukord, kus kõik täiskasvand inimesed ühesugustel alustel võivad valida omale parlamendiesinduse, kus kõigil, ka töölisklassil, on õigus ühinemiseks ja võitlusorganisatsioonide loomiseks, see oli ennesõjase sotsialistliku liikumise konkreetne siht.

Ei saa nüüd poliitilist demokraatiat ülehinnata ega pidada seda muuks kui suureks ettevalmistusajajärguks, millal töölisklass kogub jõudu, kasvatab ennast ja valmistub sotsialismi maksmapanekuks. Poliitiline demokraatia iseendast ei ole veel demokraatia: siin inimesed on sarnased oma poliitilistelt õigustelt, kuid tulunduslik ekspluateerimine kestab siin, olgugi, et organiseerund töörahvas võib pehmendada seda ekspluatatsiooni. Täieline demokraatia, sotsiaalne, võib saabuda alles siis, kui ei ole enam tulunduslikku ekspluatatsiooni — ja see langeb juba kokku sotsialismiga.

Sotsialistlik töölisklass ei või ülehinnata poliitilist demokraatiat, mis võimaldab ometi kodanluse ainuvalitsuse. Kuid see aste on paratamatu alus, millelt lähtub laiaulatuslik sotsialismi ettevalmistustöö.

Olgu siis sotsialistid teoorias poliitilise demokraatia pooldajad ainult reservatsiooniga, *praktiliselt* aga kogu Sotsialistlik Töölis-Internatsionaal on selle tähtsam kaitsja. On ju selge, et senni kui proletariaat on lõhestatud, ei või olla sotsialismi teostamist. Praegune moment ei võimalda töölisklassil panna maksma oma võimu ega alata sotsialistlikku ülesehitamistööd — kõik selletaolised katsed *praegu* lõpeksid ainult suurte ohvritega ja lükkaksid edasi sotsialismi teostamise võimalusi.

Kodanline demokraatia on äärmiselt väike ja nõrk. Selle moodustavad enamasti kodanlusega tulunduslikult ja ideoloogiliselt seotud intelligendid, kes ei soovi isiklikult sotsialismi või kes ei jõua mõista, et sotsialism ei ole kunstlik liikumine, vaid ajaloolise arengu paratamatu tulemus, muidu aga tahaksid näha inimestele ilma sündimisel saadud eranditeta soodsaid arenguvõimalusi.

2.

Uutes riikides, eriti neis, mis eraldusid pärast maailmasõda Venemaa küljest, demokraatiat tunnustav ja klassiteadvuses arenend *tööstusproletariaat* on seevõrra vähearvuline, et ta ei suuda panna ennast küllalt maksma ühiskonnas. Nende maade — Soome, Eesti, Läti, Leedu, Poola — rahvastik koostub tähelepandivas osas talupoegadest, ja talupojad ei ole veel kasvand kokku poliitilise demokraatiaga.

Talupoeg on kõigil mail konservatiivseim element. Talupoegade väikene haridus ja piiratud elukogemused ei luba neil suures enamikus mõista ühiskondlikke eluavaldusi. Patriarhaalsele, perekonnapiia valitsuse printsiibile rajatud talumajapidamise lähtekohast nad kalduvad vaatama ka riiki ja ühiskonda. Kõik need liikumised, mis tunnevad tarvet autoriteedi ja üksikisiku võimu järgi, leiavad tuge talupoegade seast. Talupojad tulunduslikelt eeldustelt võivad olla üksteisega suures vastolus (suur- ja väiketalupidajad), psühholoogilistelt eeldustelt aga talupidajad moodustavad ühe avara massi, mille päätunnuseks on konservatism ja uuenduste vihkamine.

Seda talupoegade klassipsühholoogilist momenti kasutavadki kõik poliitilise demokraatia vastased. Need on ise suurkapitalistid — või kapitalistide käsikud —, kes kardavad töölisklassi organiseerumispüüdeid kitsendavat kapitali võimu ja piiravad nende saagivõimalusi. (Organiseerund tööliskond, näiteks, nõuab endale kapitalistidelt paremaid töö- ja palgatingimused, muutub seega tööandjaile kulukamaks). Kapitalistide võitlus töölisklassi vastu kandub aga edasi teisele pinnale, nimelt võitluseks olukorra vastu, mis lubab töölisklassil organiseeruda, võitluseks poliitilise demokraatia vastu. Ja et kapitalistid ise moodustavad äärmiselt väikese rühma, siis nad otsivad sidemeid linnade deklasseerund keskihtidega, mis on rahutud neid suruva raske tulundusliku seisundi tõttu, ja talupoegadega, kelles tekitatakse kadedust tööstusproletariaadi vastu ja kelle loomupärane konservatism tõmmatakse liitu kapitalistidega. Olugi siis, et väiketalupidajate elulised huvid nõuaksid liitu proletariaadiga poliitilise demokraatia raames, nad tõmmatakse tihti rindesse, mis on vaenulik nende enestegi huvidele.

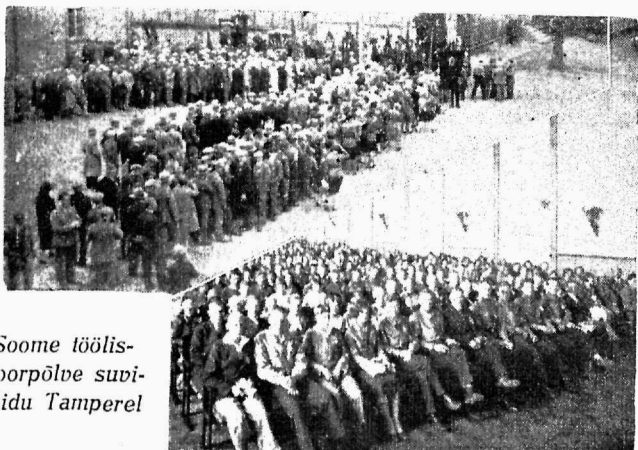
3.

Neil põhjustel tekkis ka hiljutine Soome fašistlik liikumine. Mõned avantüristid organiseerisid *kaitseliidu abil* talupoegade liikumise töölisklassi vastu. Tulunduslikuks põhjuseks oli kaotada ametiühinguline liikumine, et tööandjad võiksid kergesti saada toime palkade allasurumisega. Valitsuse lahkelt teotusel fašistlik liikumine on kasvand nii suureks, et Soome demokraatiast enam ei ole jälgegi järel. Soomes fašismi võit ei ole kaugeltki veel otsustatud. Sel on küll käsutada suur relvastusaparaat — isegi sõjaväe jäädes kõrvale umbes 100.000-päaline kaitseliit, mis võib katta maa verise terroriga, kuid selle vastas on sama reaalne jõud, passiivsele vastupanule asund hästikoolitatud töölisklass, nii tööstus- kui põllutöölised, mis võib pidada püsivamat võitlust kui relvastatud organisatsioon. Igatahes on 40.000-line relvadeta sotsialistide hulk palju suurema tähtsusega püsivas võitluses kui 100.000-line kaitseliit, mis on sisemise ühtlusega ja anarhiline.

Soome fašismi ajutine edu tiivustas ka Eesti ja Läti reaktioonilist tagurlust fašistliku terrori algatamisele. Eesti katsed on nähtavasti veel ees, ja peaaegu võib ennustada, et neil katseil ei ole pinda. Kuid oma parlamendivaenulikkusega Eesti kodanlik on asund, võib olla, enese teadmata, fašismi teele, ja sellepärast meilgi tuleb küsimus poliitilise demokraatia kaitsmisest töölisklassi poolt.

4.

Fašism Eestis ei ole ainult „Kuld-Lõvi“ kaitseliitlaste joobnud lora. Fašistlikuks pöördeks on isegi teatud määral objektiivseid eeldusi — see ei ütle veel, et neid on fašistliku korra püsimiseks. Kodanluse riigi-

Soome töölinoorpõlve suvipidu Tampereel

Eesti Noorsotsialistliku Liidu juhatus saatis Soome Sotsiaaldemokraatliku partei juhatausele ja Sots. dem. Töölinoorsooliidu juhatausele järgmise kirja: Eesti töölinoorpõlv on pöörnud oma lähelepanu Soome tööliklassi ägedale võitlusele kodanikuõiguste ja demokraatia eest.

Soome sotsiaaldemokraatia on olnud juba Vene survevõimu ajal meie töölinoorsoole suureks eeskujuks; selle ülestõusmine valge hirmuvalitsuse all äratas meie suurt vaimustust. Töölinoorsoo klassiteadvus on saand äratust, teie hilisemaiski üritustest. Nüüdki meie ei või uskuda, et reaktsoonilise kodanluse loetatud fašistlik rünnak võiks lüüa maha teie võimsa tööliikumise ja ähvardada naabermaidki samaga. Teadke, seltsimehed Soomes: võitlute meilegi maa demokraatia eest, teie poolel on Eesti töölinoorsoo sümpaatia ja usk sotsialismi võitu!

poliitika ei ole rahuldand laiu töötava rahva — nii tööliste kui keskkih-tide — hulki. Kodanlise ajakirjanduse kaudu on kantud rahva sekka, ja eeskätt keskkihitidesse, parlamendivaenuline meeolu ja valmistatud teed diktatuurile. Talupojad oma suures enamikus ei ole olnud varemgi huvitatud riiklikust organismist, nende talugeoismi aga võib toita väga mitmesuguste lubadustega. Tööliklassi organiseerumistöö ei ole veel vajalisel kaugusel — ligemale 130.000 sotsialistlikku valijat ei moodusta omavahel organismi oma kindla juhtiva keskkohaga. Kui arvestada tõesti, et relvastusorganisatsioonides avantüristidel õnnestub leida üldine pind, siis fašism on saabund.

Fašistlikud piüüded aga on ülevallt poolt põhimõttelist laadi. Kodan-lusel on eriti praeguse valitsuse ajal tugevam seljatagune kui enne. Tööliklassi riigivõim ei arvesta, ei ole see suutnud ka ise end maksuma panna. Kui Eestis oodatakse fašismi, siis ainult sellepärast, et tulevikuks lõigata ära tööliklassi organiseerimisvõimalused sotsialistlikul alusel. Praegu aga oleme kodanluse ainuvalitsuse aegjärgus, millal kodanluse ühine front teostab kodanluse äärmist reaktiooni — parlamendi hääkskiitmisel. Ja loomulikult on „kultuurilisem“ valitseda sisuliselt fašismi laadi, kuid parlamentaarsete abinõudega.

Reaktsioon ei tarvitse omandada tingimata fašismi vormi. Suur reaktsioon aga on aland. See hävitab vähehaaval kõik revolutsiooni saavutised ja eriti need saavutised, mispärast mitmedki meie seltsimehed on pidand ja peavad Eesti riiklikku iseseisvust vajaliseks. Seda iseloomustab nimelt suur kultuurireaktsioon. Ja kui keegi on pühendand oma elu teoga tõestamisele, et Eesti riiklik iseseisvus on hoopis muud kui arvatud, siis see on praegune haridus- ja sotsiaalminister Hünerson, kes ilhe suvega on lõhkund demokraatliku hariduskorraldise. Kui keegi on tegudega katsund tõestada, et Eesti vabariik tulunduslikult on võimetu, siis see on Strandmanni valitsus oma tulunduspoliitikaga. Nõnda on likvideeritud need alused — või likvideeritakse praegu — millele rajati omal ajal „maarahva ja tööliste vaba maa“ iseseisvana riigina.

Kuid kõigest hoolimata põhisääduse tekst on veel alles. Selle alusel on võimalikud uued tööliklassi võidud poliitilise demokraatia äratamiseks selle praegusest kägistamisminestusest, seda mööda kui kasvab tööliklassi välisparlamentaarne jõud, tööliklassi organisatsiooniline jõud, mis on praegu kasvu ja sisemise kõvenemise teel.

5.

Praeguse Eesti tööliklassi vanem põlv näib väsinuna seevõrra aastatepikkusest võitlusest, et tema ei suuda viia lõpule tööliklassi kindlustamist ja sellega poliitilise demokraatia kindlustamistööd. Töölikud, kes täiskasvanuina võtsid osa 1905. aasta revolutsioonist ja tundsid oma turjal ränka ja verist reaktsiooni, kes on kaotand oma jõu maailmasõjas, kes on sattund suurest revolutsioonist Saksa okupatsioonivõimude ja nende hallparuneist sellide nuutide alla, et pärast Eesti iseseisvuse ajal olla tagakiusatud punastena — need töölikud enamalt jaolt on kaotand oma organiseerumisenergia, seda enam, et neil ei ole organiseerumiskogemusi, et nad on tundnud ikka kaotusi üürikeste võitude järel.

Osa töörahvast, nimelt maatöörahvast, on kistud ära tööliste ühisest perest „oma maalapikese“, mis ei andnud küll tulunduslikku kindlustust, selle eest aga eraomanduse teadvuse, mis lähendas nad petlikult varanduslike kihtidele.

Meile näib, et tööliklassi organiseerumise Ida-Euroopas, eriti aga Eestis ja Lätis, teostab noorem generatsioon, see generatsioon, mille vanad praegu on kõige enam kolmekümne aasta ümber.

Inimeste tegevusele on väga tähtsad varases lapsepõlves omandatud *alateadvuslikud kompleksid*.

Sel ajal, kui eelmised generatsioonid olid tundnud paratamatusena enda alistumist omas nooruses, praegused kolmekümneaastased jätsid oma mällu, veel enam aga alateadvusse 1905. aasta sangarlikud revolutsioonimeeleolud. Praegused kehaliselt väljakasvavad noored kannavad oma alateadvuses 1917. aasta kordumatuid ja unustamatuid mälestusi. Praegused lapsedki, hoolimata orjalikust kasvatuses, hoolimata poliitilisestki survest, on pidand loomulikuks töölike inimõigusi, poliitilist demokraatiat.

6.

Mitte üksi proletariaadi noorpõlv ei ole alateadvuselt revolutsiooniline, seda väljendab eriti maa keskkihide noorpõlv. Kunagi veel ei ole Eesti maanoorpõlv, talunoorud, seevõrra järsult loobund talupoja konservatiivsest mõllemisviisist ja elamistraditsioonist kui nüüd. Kodanlise kultuuri mõjul see pööre muidugi on kodanlise elukultuuri poole, kuid see pööre tõestab praeguse noorpõlve suuremat loobumist traditsioonist kui varem.

On praeguse töölisnoorpõlve alateadvus revolutsiooniline, siis on vaja *teadvust*, et see alateadvus pääseks mõjule. Ja sellepärast poliitilist demokraatiat tuleb kasutada päämiselt tööliklassi noorpõlve sotsialistliku teadvuse kasvatamiseks.

Tungib aga reaktsioon pääle, tahab hävitada kas parlamentaarsel teel või võimuhaaramise näol poliitilise demokraatia, siis on esirinnas võitlemas sama töölisnoorpõlv.

Millisel teel meie võitleme, see vajab selgitamist. Ei tarvitse eksida arvamusse, nagu võitlus *relvastatud reaktsiooni kaitseväega* peaks toimuma relvade abil. Meie organisatsioonid on nõrgad seks, et minna otsekui ratsavägi vaenlase kuulipilduja tule alla. Peaaegu ühelgi maal tööliklass ei ole nii tugev, et ta võiks saata oma kaitseorganisatsiooni lahingusse reaktsiooni vastu. Kuid võitlust ei peeta ainult tulirelvadega. Tööliklass, ja eriti töönoorpõlv, võib säada relvastatud reaktsiooni vastu oma suure teadvuse, oma distsipliinitunde, oma passiivse vastupanu, mis on püsivamgi ja mille tagavarad ei lõpe nii pea, vaid mis kasvavad veel. Tööliklassi noorel generatsioonil on vaja arendada praeguse reaktsiooni vastu oma kollektiivset tahtejõudu oma organisatsioones, on vaja kasvada tööraha võitlusväeks.

Tööliklassi iseloom, tööliklassi elutahe kodanluse päätetungi vastu!

7.

Muidugi, mingi fašism ei või takistada saabumast sotsialistlikku korda. Mingi reaktsioon ei jõua pöördä ajalugu tagasi kapitalismi noorusse. Kapitalistlik kord on vana, on krampides. Kapitalistlik tulundus põeb ränka kriisi, ja on küsitav, kas see üldse paraneb enne oma lõppu. Kui kodanlus iga hinna eest õhutab reaktsiooni, siis kas enesepetteks või teadmatuses ajaloo käigust.

Fašism ei või takistada sotsialismi saabumist, kuid ta võib raskendada seda. Inimsuse seisukohast peaks ju soovima, et ühiskondlikud mullistused saabuksid vaikselt ja võimalikult ohvriteta. Millal kapitalism aga pelgab *teiste* ohvreid, kui on mängus momendi tulu! Tööliklassi noorpõlv aga, kellel arvatavasti tuleb olla veel sotsialismi teostajaks, on huvitatud sellest, et sotsialism ei tekiks plahvatusena, et see oleks ettevalmistatud, et see loomulikult oleks kasvand välja tööliklassi enda arenemisest. Ja et poliitiline demokraatia selle õiges ja tõelises kujus on parim arenguvõimalus sotsialismile, siis töönoorpõlvel on üks kohustus endale ja oma klassile: *hinnata õieti poliitilist demokraatiat ja võidelda selle eest!*

Sotsialism on täna tunduslikult ja tehniliselt võimalik. Selles ei ole kahtlust. Mis aga puudub, on proletariaadi küpsus. Proletariaat on ses suures ajaloolises ajastus lõhestatud ja pääle selle on veel suuri kihte, kes kuuluvad proletariaati, kes aga tunnevad end ühistena kodanlise klassiga. Sotsialismi küpsus tulevikus sõltub veel ainult inimestest ja mitte asjadest. Praegu peame ütleva: meil ei ole sotsialismi, sest meil ei ole inimesi selleks. Sellega tungivaim ülesanne on hulkade sotsialistlik kasvatamine revolutsioonilisele teadvusele.

Max Adler.

Maa töölisnoorte olukord

Üldine reaktsioon tabab eriti valusalt maa töölisnoori

Kõige halvemas ja õiglusetumas asendis kogu rahvusvahelises ulatuses ja meil Eestis eriti on maatöörahas, põllumajanduses töötav noorpõlv. Kuigi ei ole nimetamisväärselt rahuldav meie tööstusettevõtetes töötava noorpõlve olukord ja töökaitse, siiski leidub säädusis mõningaid paragraafe, mis puudutavad alaealiste töökeeldu avalikes või eratööstusettevõtetes. Kuid maatööliskonnal ja töölisnoorpõlvel ei ole mingit kaitset sääduses enda peremeeste vastu.

Asutava Kogr päivil on küll olemas maksev põllutöölise töö- ja palgaolude korraldamise säädus, kuid see on jäänd senni ellu viimata, sest puuduvad sundnormid, ja sotsiaalministeerium, kelle kompetentsi kuulub sääduse alusel kokku kutsuda segakomisjone, hilib sihilikult säädusest mööda. Nii on säädus ainult paberil ja sel ei ole mingit tegeliku väärtust maatööliskonna töö- ja palgaolude korraldamisel. Määrav on ainult vaba kokkulepe, õigem: taluperemeeste kui tugevama poole tahe. Sellest on ka tingitud maatööliskonna ja töölisnoorpõlve õiglusetu asend.

Maatöölisnoored on sunnitud minema juba väga varases eas, 6—8-aastaselt, taludesse karja, kus nad peavad tegema juba palgatööd ja olema oma peremeeste sõnakuulelikud käsutäitjad ja alandlikud teenijad. Karjase tööpäev on tihti pikem kui sulaseil ja tüdrukuil, kuna karjast sunnitakse ka söögitudides tööle ja peab olema oma peremehe ja perenaise jooksupoisiks. Siin ei arvestata sugugi lapse soove, ja noor karjalaps on sunnitud kasvama võõras seltskonnas, kokkupuutumatult omasuguste töölisnoortega, kus leiaks oma huvidele ja meeleoludele olulisi lahutusi. Sel ajal, kui kodanlaste lapsed suvitavad kuurortides ja mängivad suveaedades ning mänguplatsidel, maatöölisnoored peavad omale teenima talveks ülevalpidamist. Seda sunnib neid vanemate kehvus, juurdunud vaated ja hoolekande ning töökaitse säaduste puudus. Ei ole parandamist ka algkooli lõpetades, sest siis tuleb asuda samasugusesse palgatöösse. Maatöölisnoorsoo töötingimusi võib võrrelda tööloomade omadega. Kahtlemata enamik taluperemehi avaldab enam „inimlikkust“ oma tööloomade vastu ja lasevad neid parema meelega „puhata“, kui neid töölisnoori, kes julgevad omale nõuda paremaid elutingimusi. Suvine tööpäev, mis kestab päevatõusust loojaminekuni, väsitab noore inimese üliväga, sest et ei ole õiget puhkeaega. Praeguse olukorra juures ei saa noor tööline sõnagi kaasa rääkida tööpäeva pikkuse ja töötingimuste määramisel. Kõik sõltub ainult taluperemehe soovidest.

Et parandada maatööliskonna kaitseta olukorda, selleks esitati Sotsialistliku Partei riigikogu rühma poolt mineval aastal novembrikuul riigikogule põllutöölise säädus, milles käsitati töölepingu sõlmimise viisi ja sisu, töö- ja puhkeaega ning ületunni ja *alaealiste töö* korraldamist.

Vaatamata sellele, et mainitud säädus on hädavajaline, seisib see siiski kinni Strandmanni valitsuse portfelliis *üle poole aasta* ja tuli alles sotsialistide tungival nõudel käesoleva aasta juunikuul sotsiaalkomisjonis arutamisele. Säär siis selguski, et miks sellele säädusele ei antud ennem sanktsiooni ja milline oli Strandmanni valitsuse ja koalitsiooni erakondade seisukoht põllutöölise töökaitse suhtes.

Kodanliste erakondade esindajad sotsiaalkomisjonis tulid välja sihilikult mõttetute ja otse rumalate seletustega põllutöölise kaitse suhtes.

Õeldi, et põllutööliste olukord on küllalt häa ja palgad suured, need ei vaja mingit kaitset. Ei ole vaja palgaraamatuid ega sõlmida töölepinguid, sest see rikub vaba kokkuleppe põhimõtet. Ei ole vaja lisatasu maksta ületundide eest, ega ka töölise kasuks maksta viivitusprotsente maksmata jäetud palga eest. Ei ole vaja määrusi korterite suhtes, mis sulastel viga magada lakas ja haganikus. Ega ole vajalised ja õigustatud ka töölisi ning karjalastel vabad päevad — seda toonitas eriti kristlane Järve —, sest piibel lubab ju pühapäevil sööta härgi.

Mis jaoks tööaja normeerimist, pole vaja ööpuhkust. Sest 18—20-tunnilise tööpäeva kannatab inimene siiski välja, ta saab ju peremehelt söögiks silku, leiba, kartuleid ja pühapäevil sahariiniga kohvi.

Kes selles süüdi, kui juhtuvad õnnetused töö juures. Töölised ise. To-hoo, peremees maksku! Nad tahavad pensioni ja puhkust, kes sellest kuulis tsaari ajal. Töölised tahavad ainult logeleda ja laiselda. Alevitesse ja linnadesse on antud ehituslaene, säält nüüd võrsuvad halvad töölised. Laenu- ja korteripoliitika revideerimisele: kõik saak hallparunile. Laenu saamise õigus ära töölisperekondadelt, las magavad suvel haganikus ja talvel mingu — paratamatult — linna öömajja.

Niisugune seisukoht oli Strandmanni koalitsioonil põllutööliste sääduse arutamise puhul.

Ja edasi:

Meie põllumajanduskriisi saab parandada ainult siis, kui paneme maksma sääduse, et töolist karistada, kui ta rikub (!?) tööd. Tuleb kindlaks määrata normid, mitu vagu peab kündma sulane tunnis ja mitu vihku rukist siduma söögivahe kestel. Vahest aitab selleski selgust tuua eriteadlane Karksis, selle väljakutsumine jääb muidugi Zimmermanni asjaks.

Kindlustada peremehi tööliste omavoli vastu, või teiste sõnadega öeldud — pandagu maksuma põllutööliste sundtöösäädus, sest selle all on ju olnud meie esivanemad üle poolletuhanda aasta.

Neil põhjusil lükati põllutööliste säädus sotsiaalkorhisjonis koalitsiooni erakondade esindajate häältega tagasi, doktorvilmsitades: aga karjaskäimine pole töölislapsel töö, vaid hõlpus kohustus! ja maatöölised ning töölisnoored jäid kaitseta (ka seekord orjuset!).

Nii varises kokku see põllumajanduse kriisi päästmise vahend.

Ent roheliste lippude all mõeldakse uusi väljavaateid, haudutakse uusi suundjooni:

Meil kõneldavat liiga palju põllutöö põhjalikumaks muutmisest, uute maa-alade viljakasvatuse-kõlbuliseks tegemisest — maaparandusest, kuid samme ei astutavat sugugi põllutööliste küsimuses. Maa olevat jäänd tööjõust tühjaks, sulased linna pagend ja mis pääasi — vähesed maale jäänd praegused põllutöölised ei olevat enam endiste sarnased, vaid need muutund täiesti väärtusetuiks. 30 aastat tagasi meil olnud väärtuslikud põllutöölised. (Vaata „Kaja“ nr. 112, 15. V. 30.).

Põllumajanduses aetavat poole tööjõuga läbi, sest ei olla töölisi, õigem küll „väärtuslikke“ töölisi. Õigus, taludes aetakse poole tööjõuga läbi, kuid mitte seepärast, nagu oleks töölisist puudus, vaid töölisi on maal külluses. Seda näeme igal kevadel hulkadena maal ringi käivaist töölisist, kohaotsijaist. Igal kevadel rändab Saaremaalt ja Petserist suuremal arvul põllu- ja ehitustöölisi sisemaale, kuid paljud peavad juba kas mõne nädala või kuu pärast koju tagasi pöörama, kuna taldesse ei vajata pikemaks ajaks töölisi ning tööhooegadeks jätkub sisemaa inimestest küllalt.

Tartu noorsotsialistid
1. mai rongikäigus. Keskel loosung:
Elagu töölistekultuur!

Uppsala (Rootsi) seltsimehed
oma suvikodu ees.

Pigem võime küll uskuda, et on puudus „väärtslikest“ põllutöölisist. Ent seda „väärtslikkust“ peame mõistma kogumeestest hallparunite ja „radikaalsete arstide“ retseptide järgi. Siis selgub meile ka see keeruline ja kummaline lugu, kuidas kasvatada põllutöölisi „väärtslikeks“.

Selleks on vaja algada karjapõlvest, muidugi Strandmanni valitsuse ideoloogia kohaselt. Senniajani oli ainult sunduslik alghariduse säädus, mis õpilasi ei lasknud minna kooli ajal karja, kuid ka juba kurjad kullid tahavad sedagi hävitada, sel põhjusel, et hallparunel oleks küllalt käepärast karjaseid, seega vaba voli töölistnoorte kurnamiseks. Meie maa on põllumajanduse ja karjakasvatuse maa! Meile on vaja karjaseid.

Messias peab tulema! — nii kisendas kodanlus.

Vaata, Messias tuleb. — — — Kasvatame lapsed ümber. — — —

Juba näha — — —, ja tuligi — — —

Kes?

Sotsiaalminister Hünerson! Agronoom, nüüd minister.

Pöörigem Eesti haridus ja koolipoliitika pahempidi!

Hävitagem kultuuri põhimõtted!

Välja meie maalt ühtluskool!

Töölisklassil pole vaja haridust!

Lõhume üldise koolikohustuse, mis keelab palgalisse teenistusse võtmast kooli ajal õpilasi!

Poisid, tüdrukud, õpilased — karja! Sest karjapoi si elu on lõbus elu.

Ka juba varem „Viljandimaa põllumees“ röögatas „Kajas“: „— — —, kuid meie peaksime teadma, et siin (põllutööliste küsimuses, A. A.) mitte ainult meie põllumajanduse tulevik, vaid terve meie rahva tulevik kaalul on („Kaja“ harvendus).“

Õigus, meie riigis on demokraatlik kord ja Strandmann pukil ning Hünerson „kultiveerib“ töölisklassi, muidugi põllumajanduse ja sotsiaalsaaduste huvides?

Ka valitsus leidis rohelise lipu meeste seisukoha põllumajanduse kriisi põhjuse suhtes kõige tagajärgi töötavamaks: — koolid kinni!

Töölisnoored maal peavad tundma seda ülekohut, mida nendega on tehtud ja mida veel teha tahetakse. Ärgu oldagu arad ja kartlikud töölisorganisatsioonesse astumisel ja nende asutamisel. Astutagu ühisesse võitlusväerinda kogu proletarise noorpõlvaga. Ainult ühises võitluses — noorsotsialistlike ühingute kaudu — moodustame jõu, millega arvestatakse.

Kuna tehniline areng loob järkjärgult maatööliskonnale soodsama pinna parema tulundusliku ja õigusliku asendi kätte võitlemiseks, — seisku noorpõlv selles võitluses esirinnas. Olgu kõigi noorsotsialistide ja töölistegelaste kohus maal uinuva noorpõlve äratamine, klassivõitluse süvendamine ja õhutamise võitlusmeeleolule.

Sest kõige päält on vaja teada, et on võimalik praegu õiglasem olukord ja tulevikus tööõigus sotsialismina on paratamatu. Ja sellelt loomuliku arenemise teelt meie ei tohi astuda tagasi sammugi.

Paul Rummo.

Töölislapsed, võitluses!

KÕNEKÕR.

(Lava tühi; üksik A seisab hämaras.)

Üksik A:

Linn pimeneb ja rõskust hingab tänav,
öö mustatiivuline sombus haarab kõike.
On puhund Tselluloos ja Luther vaikib juba,
ja tunniks mõneks puhkuseks on saabund luba.
Ma läbi töölisaguli teen oma õiseid käike,
jään äkki seisatama taha lihtsa ukse —
mu südant klammerdamas valus tukse:
sääli õudne kogu seisab, tumedalt kes sõnab:

(Kolmikrühm A sammub vaikselt lavale; kõneleb küüruis):

Kolmikrühm A: „Te osaks kannatus
ning töö ja öö!
Ei eales löö
teis loitma mõte uus!“

(Lavale marssivad teised rühmad, aralt ja pikkamisi; kõnelevad, seistes küüruis, nagu külmast lõdisedes):

Kõik:

Me, töölislapsed, külmand, nälgin küllalt juba,
on surm ja mure ikka külastand me perekonda.
Kas meile toitu polegi, ei sooja tuba?

- Üksik B: On aastaid tagasi, kui kanti koju isa,
rind kuuli purustet, pää tulehaavu täis.
Siis sõda oli, kõikjal hädakisa.
Sestsaadik külm ja nälg meid külastamas käis.
(Eelmise kõne ajal lavalolijad ajavad sirgu; „sõda sõjale“ hüütakse tõstetud rusikatega; jäädakse sirgesti seisima):
- Kõik: Ei ial enam sõda! me lapsed hüüame.
Me võitlushüüe ainus on: *sõda sõjale!*
- Üksik C: Mu kallis isa hukkus tehases,
gaas võttis elu, hääbus armas hing.
Ja täis et oleks õnnetuste ring,
end näljas surmas ema, leiti keha vees.
(Hüüe tugevam kui eelmine kord):
- Kõik: Tööohvritele kadu! me noored hüüame,
me tervet isa, ema ja toitu vajame!
- Kolmikrühm B: Me emad terved veel ja isa kätes ramm,
tööd teeksid väsimatult oma laste hääks,
kui aga tööd vaid oleks, kergeks elu lääks!
Nüüd aga töötud nad ja jõuetu neil samm.
(Hüüe ikka tugevam):
- Kõik: Tööpuudusele kadu! me noored hüüame.
Me vanemad ja meie tööd, leiba vajame!
- Üksik D: Oo, jätke hädaldused, töölisnoored! Te unistused suured
ei täitu siis, kui rüpeskäsi ootate ja loodate! Ei viletsus nii
eales väsi! Vaid töö ja lakkamatu võitlus ja heitlus kõige
ceest,
mis hää ja ilus — see uueks muudab elu ja kaotab valu
te südameist. Seks vaja üksmeelt, seks vaja sõprust!
Ma hüüan sõprust!
- (Eelmise kõne ajal kõik pööravad näod kõnele ja poole, kõik saavad julgust):*
- Kõik: Sõprust! Sõprust!
- Ühislaul tagant: Me võitlusvennad valvel,
koit säravas meil eel.
Võit, rõõm ja lootus palgel —
kaaslasi liitub veel.
Jõud marsis, tugev meie samm,
me jalges töölisnoorte ramm.
Me proletariaadi
eelvägi võitluses.
Töö vägivald meid löönud
ju lapseaastates,
meist elurõõmu söönud,
nüüd vabastus on ees.
Jõud marsis, tugev meie samm,
me jalges töölisnoorte ramm.
Me proletariaadi
eelvägi võitluses.

1. Tallinna noorsotsialistid
oma traditsioonilisel puhkepäeva jalutuskäigul Piritale.

2. Vene seltsimeeste juures

Pildil Konduši seltsimehed. Ees: sm. N. Andresen, rkl. A. Usai, vene noorsotsialistide organiseerija A. Kalikov.

Töö õpetas meil võitlust,
all surve tekkis liit.
Veel palju vaja heitlust,
et orjus kaoks siit.

Jõud marsis, tugev meie samm,
me jalges töölisnoorte ramm.
Me proletariaadi
eelvägi võitluses.

Teil, seltsimehed, vastu
me sirutame käe.
Me tagasi ei astu,
kui võitu töö ei näe.

Jõud marsis, tugev meie samm,
me jalges töölisnoorte ramm.
Me proletariaadi
eelvägi võitluses.

*(Eelneva lauluga marssib laval olnud suurema hulga sekka ette väiksem hulk noori; julge marss, mis jätkub kohal laulu lõpuni. Viimast ref-
rüüni — Jõud marsis jne. — laulavad kõik kaasa).*

Kaksikrühm A: Ei nukrust, nuttu,
vaid loovat tööd!
Ei võitlusteta
me läbi löö!

Kaksikrühm B: Me võitlusrelvaks
on inimsus!
Me elumöte
töövabadus!

Kaksikrühm C: Töönoorpõlv, uueks
end ise tee!
Uut korda luues
tee enda tee!

Rühm D (*hiljem juurdetulijad kõik*):

Kui tänavarennidest voolanud alla kõik veed,
siis linnadest kaugele välja on lahti meil teed!
Me metsades sügavais kogume endile jõudu,
ja pöördudes linna, ei karda me enam öö õudu.
Ei kasva me painduvaks rahvaks!
Me lihastes ramm,
täis jõudu meil samm:
me karastet võitluseks rahvaks!

Kõik (*laulavad, kohal marssides; viimase salmi ajal lavalt ära*):

Noored me, maailm on lahti,
armas, avar, kaunis ilm!

Meie igatsus saab mahti,
vaba meie jalg ja silm!
Kaugus naerateleb vastu,
päike helgib üle vee.
Vaade ette, taktis astu!
Noored me, ja kaunis see!

Kas ei selle metsa taga
asu uus ja kaunis maa?
Leidmatuna kas ei maga
lill mäenõlval üksinda?
Mingem üles mägedesse,
orgudesse, kõikjale!
Läheme või tõketesse —
noored me, ja kaunis see!

Vapralt kaasa, päike näitab
rada läbi metsade.
Öösel teine valgus läidab,
päevaks liigne kui-me tee.
Seljakotid võtke selga,
kaugele viib meie tee.
Tuult ei vihma meie pelga —
noored me ja kaunis see!

*

Kõnekoori põimitud laulust esimese sõnad on Heinrich Arnolffi, teise Jürgen Brandi omad. „Noorsotsialistlik laulik“ sisaldab kummagi viisiid.

Jacques Baron.

Poolt ja vastu

Inimest võime leida ainult ühiskonnas. Sääb on ta aga ühiskondlik inimene, sääb on ta parteiline oma pooldamiste ja eitamistega. Kuid kirjanikud ei armasta võtta seisukohta. Sellepärast nad just ei armastagi ega kaitsegi midagi. Nad on unustanud Hugo ja Zola suure õpetuse. Võib olla oleks aeg sinna tagasi minna ja pöörata, nagu nemad, rahva poole.

Tänapäeval töölised naeravad kodanliste intelligentide üle, see on täiesti õige. Enamikul neist, kes on neid järjekindlalt ninapidi vedanud ajaloo jooksul, ei ole nende silmas enam õigust. Marksism lämmatab paratamatult unistajate kaebava hädaldamise. Mida pakuvad intelligendid töölisele oma tuhandeaastase kultuuri kõrguselt? Miks ei taha teie meiega koos mängida? Sellele vastavad töölised, et neil on juba küllalt sellest mängust, mis ei tasu küüne väärtki, ja neil on täieline õigus, nad on jõud. Väga õieti on ka nende juhid neid valvele kutsund selle vale võrgutuse vastu. Intelligentsil on vabadus tulla tööliste juurde, kuid töölised ei pea mitte minema otsima neid kindlusetuid isikuid, kes ei ole toonud meie sekka kunagi muud kui segadust ja korratust. Kodanlaste kultuur on see mask, mille taga nad alatult kurnavad oma orje. Töölise jõud on selles, et ta sellele ei alistu. Mida ühtlasem on töölisklass, seda võimsam ta on. Kuid see ei taha sugugi öelda, et proletariaadil ei ole lüürilisi ja kunstilisi tarbeid. Töölisklassi hing on võimas, kuid oma lüürikat tahab ta luua ise, üksi enesele. Rahvas armastab enne kõike oma rahvaluulet. Ta armastab, et temast kõneldakse nagu ta ise, see ongi võib olla, mis põhjustab rahvalaulikute menu. Katsuge ühel töölisel Prousti (moodsat psühholoogilist kirjanikku) lasta lugeda? Imestaksin, kui ta ei viska teile selle raamatu näkku.

Revolutsiooniga ei mängita mitte, ega ka mitte rahvaga. Ei tohi unustada, et töölisele revolutsioon on *elu* või *surma* küsimus! Zola, Tolstoi ja Gorki, nemad armastasid rahvast ja tema jõudu. Nad elasid tema juures, nad kirjeldasid, mida nad nägid ja nende kirjanduslikud teosed andsid rahvale kindluse, kristalliseerisid teda tema võimsuses ja avastasid tuleviku. Kaudselt nad on teda tunnud ja on teenind revolutsiooni.

Geenius ei käi tänavail. Kirjanikke on tänapäev palju. Nad kirjutavad palju. Sõjast saadik nad kirjutavad isegi revolutsioonist, kuid rahvas ei ela nende teoseis ja kui nad juhtuvad kõnelema töölisest, siis teevad nad temast imeliku vördja. Raha voolab jõgedena modernides romaanides. Pole kunagi saand teada, kuidas seda tehakse, kuid kõik

kangelased on põrgu rikkad. Nad ei tööta pea kunagi ja nad armastavad pigemini halvasti kui hästi. Näib nagu olekski „maailm“ sellane. Üks asi on kindel, ja see on, et modern kirjandus on klassi kirjandus, spetsiifiliselt kodanline, parandamatult lame ja kurb. Kui poleks olnud Freud'i, millest oleks siis olnud kõnelda?

□

Kodanlased ei armasta kedagi. Vahel armastavad nad oma egoistlikku ennast. Need on pahimad. Tänapäeva kodanline kirjandus on selle väljendus. Kodanlased ei armasta oma naisi, ega oma armukesti, ega oma lapsi, ega oma sõpru ja et tühistada oma vaenlaste võimu, nad teevad sellest oma kujutluses ühe karakteri, üksiku, isoleeritu.

□

Mõnedel meestel, mõnedel noortel meestel, parimal elemendil noorte intelligentide seas vääraks murda otsustavalt selle vana lageda kirjandusliku kultuuriga. Neil maksaks väljuda poeetilistest konksudest ja abstraktseist moraalsetest targutustest. Kunst on omadega läbi, kirjandus tardund, maailm liig vana ja mädand. Küllalt hobuseist, kes jalutavad tomaatidel ja lilledest barrikaadidest, küllalt krokodilli pisaraid!

NOORSOTSIALISTLIKULT KONGRESSILT.

Niipalju kui mul võimalus oli jälgida noorsotsialistliku liidu kongressi töid Tartus, valitses igati üksmeel — sotsialistliku töö meeoleolu.

Mulle tundus, et on kadunud — kus see vast kunagi valitses — vahe noorte ja vanade vahel. On olemas vaid ühine sotsialistlik pere. Muidugi oli olemas omi väikseid varjundeid ja teisendeid...

Ent see peabki nii olema, sest noorsotsialistlikust liikumisest osavõtmine noortele ja noorsotsialistlikku liitu koondumine tahab olla selleks eelkooliks, millest noored läbikäies, moodustavad tagavaraväe, kust sotsialistlik töölispartei ammutab enesele osa uusi jõude ja tegelasi — ühtlasi aga moodustavad ka noorsotsialistid selle eelväe, mis kannab palju uusi-tuliseid ja häid sotsialistlikke noorusideid.

A. Mekkart.

KOOSVIIBIMINE TARTUS.

Esimene sellane õhtu, esimesi sellaseid muljeid minu elus. Mis sellest, et nad olid võõrad ja mina umbkeelne. Mis sellest, et pidime kõnelema sel kõige primitiivsemal rahvusvahelisel keelel — käte ja miimika abil; vahete-vahel öeldes sekka mõni sõna saksa ja vene keelel, mille tähendus kuidagi jäänud mällu. See kõik ei takistand olemast rõõmus ega segand üldist hääd tuju; mõistsime ju nõndagi üks-teist. Siin olid inimesed, kel kõigil oli ühine siht, kel laulud olid ühisel melodial, vaid sõnus seisis vahe; ent sellegipoolest võib avaldada omi tundeid laulus, millised on kõigil proletaarlastel ühesugused (ma mõtlen siin just tööliklassi „rahvalaule“). Kõik nad taotlesid vaid üht sihti, üht soovi: „Ärka, tööline, üles, võida tõkkes ja vabasta tee! Kõigi maade töölised ühinege!“

Olin tõsiselt rõõmus tol töö- ja pidupäeval. Võib-olla sellepärast, et mind koheldi ka kui omasugust, et leidsin enese ka tarvilikuna nagu

iga üksik indiviid on tarvilik kollektiivi saamiseks klassivõitluses parema, helgema kooskonna loomiseks. Võib-olla, see oli proletaarlik rõõm!

Ka tants ja muusika oli üht-viisi tunnetatav igale: lätlasile, soomlasile, cestlasile. Puudusid täieliselt need vahed, mis nii omased igasugustel rahvastantsudel. Siis vaid iga rahvuse esitajad demonstreerivad, o mi tantse, kuna ühisest tantsust juttugi pole. Ent noil vihatuil „moodsail“ tantsudel on siiski see hää omadus, et nad loovad ühise keele ja meele.

Ärgu aga kongressil mitte-olijad arvaku, et see oli mingi asjatu energia raiskamine ja „tee sisse valamine“ — ei, see oli ja jäi ikkagi ühiseks puhkuseks (palun mitte naerda, see termin on õige) ja meelelahutuseks pärast töist ja tähtsat tööd kongressi-päeval. — nd —

NOORSOTSIALISTLIK SELTSIMEHELIKKUS.

Seltsimeheliikkuse eeldusiks peab olema suur taktitunne ja tugev enesekriitika, kuid just need näivad lonkavat meie noorsotsialistide keskel. Enam võib meie noorte keskel leida sihiliikkust, teravusi. Kui mõne seltsimehe avaldistega ei olda päri, siis tavaliselt ei vaielda asjalikult, vaid ikka katsutakse teisele „hästi öelda“. Ma ei taha sellega sugugi rõhutada, nagu peaksid arutlused kuivadeks muutuma, ei, sugugi mitte, teravad tabavad võrdlused, isegi pisted mõne seltsimehe nahal, on lubatavad, need teevad arutluse huvitavamaks, köitvamaks — kuid selles on oma piiri, ent seda piiri suudavad leida vaid vähesed, suure taktitundega inimesed, ei osata aga teatud piiri pidada —, saavutatakse sootu negatiivseid tulemusi.

Et noored sellased, see on ju nende kasvatuses süü. Pole noored saand õppida ka vanadelt seltsimeestelt seda õiget seltsimeheliikkust, sest sääl leidub seda intriigide lõhna suuremal määral kui praegu noorte man.

Ainsaks teeks jääb üle ise enese kallal kasvatustöö tegemine. Enesekriitika peab enam mõjule pääsma. Ei tohi alati ainult viga otsida teiste töös ja tegevuses, vaid tuleb mõõta põhjalikult ka omi samme. Tehut on hää arvustada, aga ise midagi teha, et see veel päälegi alati hää oleks, on hoopis raskem.

Noorsotsialistid pidagu meeles, et ainult üksteisest aru saada tahtmine, taktitunne ja enesekriitika suudab tõsta, süvendada seltsimeheliikkust meie keskel.

E. K.

NOORSOTSIALISTLIK SELTSIMEHELIKKUS.

Kongressil kui ka omavahel valitses tugev seltsimeheliik toon. Korragi ei kuulnud mindavat isiklikuks ega sihiliikuks, jah, vaidlused jooksid ikka ühte punkti kokku, nii et eriarvamusi ei tekkinudki. See oli üks seltsimeheliikumaid kongresse üldse.

Agaga noorsotsialistide töövorm näikse ikka enam kasvatavat seltsimeheliikkust. Kui kongressi lõpul tugeva aplausiga võeti vastu ettepanek noorsotsialistide vahel tarvitada ainult „Sina“, siis see oli üks iseloomustavamaid momente. Meie tahame tugevat omavahelist sõprust ja tervitame kõike, mis kriipsutab seda alla.

Praegune noorsotsialistide pere on tugev oma seltsimeheliikkuses. Nooremate rühmade juurdekasvamine arendagu seda edasi! O. R.

Noorsotsialistide töomailt

ANITA KULLEND-NAARITS.

21. mail s. a. suri Narvas üks Narva ühingu aktiivseid tegelasi Anita Kullend-Naarits. Laiemalt A. K. on saand tutvaks noorsotsialistidele III kongressi ja ühe oma läindaastase „Rünnaku“ kirjutise kaudu.

Sündind 30. apr. 1904., töölisperekonna lapsena A. K. üsna varakult liitus töölisliikumisega, nimelt noorte poolt hinnatud Iseseisva Sotsialistliku Parteiga. Vahepeäl oli mõned ajad töölisliikumisest kõrval, astus 1925. aastal Tartu ülikooli filosoofiateaduskonda õppima, oli aga 1928. a. jälle Narva Noorsotsialistliku ühingu asutajaid, vahepeäl Tallinnas elades siingi kaasa aidates.

□

Noorsotsialistlik Liit algas hiljuti oma raamatukogu asutamise. Senni on koos paarsada numbrit mõnesaja krooni väärtuses. Raamatukokku tahetakse koguda kõik sotsialismi klassikute väljaanded, tähtsamad uus-aegsed teoreetilised tööd, sotsialistliku noorsooliikumise osa ja kõik eesti-keelne sotsialistlik kirjandus. Sennised raamatud on enamasti saksa-keelsed.

Olgu märgitud, et Tallinna Noorsotsialistlik ühing kogus raamatukogu asutamisel 50 krooni; et raamatukogu edespidi saab väga vajalikeks teistegi ühingute õpinguis, peaks mõeldama raamatukogu toetustest ka mujal.

Meie Internatsionaal

Sotsialistliku Noorsoo-Internatsionaali büroo pidas oma istungi 10. juulil Kopenhagenis. Järgmisel päeval istus koos, eksekutiivkomitee. Istungil määrati kindlaks järgmiste pidustuste aeg, nimelt 1934. a. suvel, kuna koht jäi lahtiseks. Küsimuses on Berliin ja Brüssel, koht otsustatakse järgmisel istungil tuleval aastal. Määrati tulevaks aastaks (14.—17. sept. 1931) Saksamaale rahvusvaheline juhtide koosolek. Päävakorda tuleb: Punaste kotkaste probleeme noorsooliikumises — ref. Erich Ollenhauer; maanoortööliste organiseerimine — ref. Anton Proksch; vaimsed voolud oleviku sotsialismis — ref. Hendrik de Man; noore generatsiooni asend töölisliikumises — ref. Ernst Paul.

Hendrik de Man'i vastu oli osa eksekutiivkomiteed, kuna de Man on tuntud marksismi „revideerijana“, kes eriti noorpõlvele püüab levitada oma väikekoodanlikku sotsialismi mõistmist. Tema jätmisega referendi kohale lepiti aga sellepärast, et noorsooliikumise juhtidel oleks võimalik selgitada oma seisukohti esitatu vastu.

Internatsionaali on astund uuema liikmena Argentiina liit, hiljuti asutati Rumeenia liit, üldiselt liidud on kasvand, nii et 31. dets. 1929 Internatsionaali kuulus 238.994 liiget, see on üle 18.000 liikme enam kui eelmisel aastal.

Soome vennasliit

Soome sotsiaaldemokraatlik noorsooliit korraldas 7.—9. mail (suvisel) Tamperel noortepidu koos lasteorganisatsiooniga.

Osa võttis pidustustest 1000 noort ja 1400 last. Avamispidu oli ühine, sellele järgnesid eri peod. Pidustused lõppesid suure rongikäiguga.

Vanemaist parteiseltsimeestest kõnelesid K. H. Wiik, Tampere linnapää Väinö Hakkila ja professor Väinö Voionmaa. Eesti liiduga, kel samal ajal olid suvipidustused, vahetati tervitustelegramme.

SKANDINAAVIA NOORTEPIDUSTUSED

peeti 12. ja 13. juulil Kopenhagenis. Osa võttis pääle 3000 Taani seltsimehe 1000 rootslast ja 800 sakslast, pääle nende vähemad delegatsioonid Soomest, Austriast ja Tšehhoslovakiast.

BALTI RIIKIDE SOTSIALISTLIKKUDE NOORTE LIIT.

Viimasel SNI eksekutiivkomitee istungil leiti vajaliseks Balti riikide sotsialistlikkude noorte liit, kuhu kuuluksid Eesti, Läti, Poola, võib olla ka Soome, hiljem (kui poliitilised vabadused tulevad tagasi!) ka Leedu, kus praegu igasugune organiseerimistöö on võimatu. Liidu organiseerimine on praegu käimas.

SOTSIALISTLIK NOORPÖLV AUSTRIAS.

Austria Sotsialistliku Töölisnoorsoo Liit pidas kevadpühil oma kümendat kongressi Eisenstadtis. Viimase kahe aasta kestes liidu liikmete arv on tõusnud. Organisatsioon on jagatud 12-sse ringkonda, kokku on 312 ühingut 30011 liikmega. Austria raske poliitilise ja tulundusliku olukorra tõttu ei ole saavutatud suurt edu noorte kaitse ega noorte õiguste alal, kuid Austria seltsimehed ei väsi oma töös.

Liidu haridustöö on partei hariduskeskkoha juhitud. Igas ringkonnas on korraldatud funktsionääride kursuseid päämiselt organisatsiooniliste teadmiste andmiseks. Pääle selle õpetatakse tulundusteadust, poliitikat, tööpilaste kaitset, haridus- ja kasvatusdööd. Neid kursuseid partei toetab tunduvalt. Haridustöö alale langevad kaks kahenädalast kooli ja kaks funktsionääride konverentsi. Asutati puhkeaja nõuande büroo, säetakse ametisse rändavaid õpetajaid. Läind aastal 130-es ühingu töötasid rändavad õpetajad.

Erilist tähelepanu pöördi maatöölisnoortele. Maa organiseerimine on maanoortekomitee hooleks. Läind juulist alates ilmub maanoortele määratud leht „Punane maanoorpölv“ 3000-s eksemplaris. Selle aasta alguses peeti kahenädalased maanoortööliste organisaatorite kursused 37 kuulajaga. „Der jugendliche Arbeiter“ (noor tööline) on tõusnud tiraažis 30.000 40.500-le ja kuulub parimate noorte ajakirjade sekka. On ilmund rida huvitavaid agitatsioonbrošüüre. Igatahes, Austria töölisnoorsooliikumine on huvitavamaid ja sisukamaid kogu meie Internatsionaalis.

Seltsimees *Felix Kanitz* käsitles kongressil organisatsiooni lähemaid ülesandeid. Sihiks säadis organiseerimistöö suurendamise maal, suurema tähelepanu pöõrmise tütarlaste juurdeõmbamisele. Haridustöö tuleb moderniseerida valguspiltide abil ja kinod peavad asuma selle teenistusse. On vaja järjekindlamat karskustööd ja spordi organiseerimist.

Uueks liidu esimeheks valiti sm. Kanitz, sotsialistliku kasvatusajakirja toimetaja. Endine esimees, ühtlasi Sotsialistliku Noorsoo-Internatsionaali esimees Karl Heinz, sai suurte auavalduste osaliseks. Samuti astusid tagasi liidu juhatuses energilised noortekaitse eest võitlejad smd Kimml ja Proksch. Abiesimeesteks said sm *Alois Pipberger* ja *Josef Pleyl*.

SAKSA SOTSIALISTLIKU TÖÖLISNOORSOO KONGRESS.

18. ja 19. aprillil peeti väikeses Lüneburgis Saksa Sotsialistliku Töölisnoorsoo kongress ja sellega ühenduses Põhja-Saksa noortepäev. Saksa liit on kasvanud suuresti: viimase aasta kestes on saavutatud arv 55958, s. o. juurdekasv 7099. Et aga Saksa partei sama aja kestes on kasvand 867.671-lt 1.021.777-le, siis noorteliikumine ei ole jõudnud lähedale normaalseks peetavale arvule, moodustada 10% kogu parteist. Liidus on 35,6% naisliikmeid, kõige arvukamad ja tugevamad organisatsioonid on Berliinis, Ida-Westfalenis, Saksis, Chemnitzis ja Leipzgis, ühingute üldarv on 1700. Saksa liitu kuuluvad noored 14—20 aasta vahel, kuid poliitilist noorte organiseerimist raskendab ametiühingute ja spordiosakondade tormijooks noorte, kus ometi poliitiline kasvatus on kõrgem.

Sm. *Alfred Metz* esitas referaadi *poliitilise kasvatus* e sihtjoontest:

Meie poliitilise kasvatusaluse moodustavad meie konverentside ja Sotsialistliku Noorsoo-Internatsionaali otsused ning Sotsiaal-demokraatliku Partei programm. (Siia juurde suure vasemvähemiku lisandus: Nende aluste teostamisel tuleb olla erapooletu mitmesugustele poliitilistele käsitlustele.)

Poliitilise kasvatusaluse ülsanded on: poliitilise huvi äratamine, vastavate teadmuste andmine ja poliitilise mõtlemise koolitamine (Vasemvähemiku variant: klassivõitluseks vajalike teadmuste andmine ja poliitilise mõtlemise koolitus marksistlikul alusel).

Meie poliitilise kasvatusaluse sisu on määratud Sotsialistliku Töölisnoorsoo üldiste kasvatusalustega, mis näevad noorsoo enesekasvatuses meie noorte organiseerimistöö olulisemat faktorit.

Poliitilises kasvatusaluses kasutame meetodeid, mis lähtuvad töölisnoorsoo elamusmaailmast ja noorte tarvetest mõttevahetusele.

Poliitilise kasvatusaluse oluliseks vahendiks on noorte osavõtt töölikonna poliitilistest aktsioonest ja meelevaldustest (näit. valimisvõitlus, maipüha, sõjavastased meelevaldused, revolutsioonipühad). See teeb tugevamaks ühtekuuluvustunnet täiskasvand töölikonnaga ja soodustab oleviku poliitilise elu ning sotsialismi tulevikuülesannete mõistmist.

Kõigis noortepoliitilistes küsimustes nagu võitluses noortekaitse ja noortetõiguse eest Sotsialistlikul Töölisnoorsool on ülesandeks määrata oma meelevaldustega ja otsustega töölisnoorpõlve tahet ja toetada parteid ning ametiühinguid nende võitluses töölisnoorte õiguste eest.

Poliitilise kasvatusaluse ülesanne on sotsialistliku töölisliikumise koolitatud ja aktiivse järeelkasvu moodustamine. Seetõttu see peab olema kantud püüdest äratada noortes tegevustahet töölisliikumises ja õhutada neid võtma osa aktiivse kaastööga poliitilisest tahtekujundusest ja Liidu esimees sm. *Erich Ollenhauer* kõneles pikemalt *meie ülesannetest võitluses noorte pärast*.

Uue liidu esimehe kohale võistles kaks kandidaati: sennine, sm. Ollenhauer, ja Noorsotsialistide Liidu esimees Franz Lepinski vasemtiiva esindajana. Ollenhauer võitis, olgugi et ta opositsioon oli kasvand suuresti eelmisest kongressist päälle. Igatahes, siingi oli lahkumine ainult poliitilises suunas.

Kirjandust

F. Menderts: Sotsialism ja talupojad. Läti vennaspartei juhi brošüüri „Socialisms un zemnieciba“ ilmumine cesti tõlkes on tänuväärne sel ajal, kui Eestiski sotsialistliku maaprogrammi valmistamine on käsil. Menderts'i töö annab kätte põhimõttelikud suunad, lähemaks uurimiseks ja eeskujude võtmiseks tuleb soovitada Otto Baueri töid „Der Kampf um Wald und Weide“ ja „Sozialdemokratische Agrarpolitik“.

Menderts'i brošüür, Läti jaoks kirjutatud, on Eestile sellepärast kohane, et neis mais olud on sarnased. See ei puuduta paljusid konkreetseid küsimusi, kuid arendab lugejat neid lahendama.

Tõlke on teind Nigol Andresen.

Sigfrid Hansson: Rootsi ametühinguline liikumine. Rootsi ametühingulise liikumise üks juhtiv isik annab siin ülevaate ametühingulisest organisatsioonist, mis meilgi võiks olla väga palju eeskujuks. Tõlkind on brošüüri E. Joonas.

M. Martna: Tallinna sündmusi 1905. ja 1906. (1905. Aasta Seltsi toimetused Nr. 1). Esimesest suuremast revolutsiooniliikumisest, mis sai eriti meie mail töölisklassi äratajaks, puuduvad veel põhjalikumad käsitlused, ka sama autori „Punased aastad Eestis“, mille väited mitmeti vajavad revideerimist, on veel ilmumata uuest trükist. Käesolev piltidega brošüür on esimesi pääsukesti 1905. a. memuaarikirjanduse alal — 1905. aasta seltsil on siin ees veel suur töö.

F. Gladkov: Tsement. Vene uuemast kirjandusest see teos äratav suurt tähelepanu. See ei ole kirjutatud praeguse nõukogudekorra ülistamiseks, vaid see on terav arvustus enamlisele bürokraatialle, mis on tekkimas endise asemele, selle bürokraatia vastu, mis hävitab töölistes olevat töö- ja loomisrõõmu ja takistab nende algatusi sotsialismi üleshitavaks tööks.

Meid huvitab see teos kõige enam oma positiivse küljega. See on *argipäevase elu sangarlikkus*, vaba kollektiivne töö. Vabrik ja masinad ei ole enam töölise orjastajad, vaid sõbrad. Töölise vihavam masinale kestab ainult niikaua, kui masinad teenivad töödandjat. Võrreldagu ainult masinahävitajaid kapitalismi nooruse ajal ja siin palavikulist vabriku ülesehitamist sunduseta, kus tuleb võidelda mitte üksi looduse jõududega, vaid ka inimeste vastu (reaktsioon tahab iga hinnaga hävitada, mille töölised on jõudnud vallutada — kui ei ole lootust võita tagasi kodanlusele tervena). Otse imesid suudab teha hulkade tahe, vaba töörõõm loob nimetu masskangelase, kus igaühe üksiku mured sulavad kokku ühiseks töörõõmuks.

Tõlge ei näi õnnestununa, kuid selle eest hoolimata peame tarvitama seda õpiringide tööna.

Suure romaani hind 4 krooni.

E. T.

Urania. Kulturpolitische Monatshefte über Natur und Gesellschaft. Loodusteadusi meie peame tundma, sest need on sotsialistliku ilmavaate alus. Kõnesolev ajakiri rakendab erilisel loodusteadusi inimühiskonda ja taotleb sotsialistlikku elureformi. Viimase numbrist sisust mainime: A. Lowitsch — Auruhoobu lõpu eel; Julian Marcuse — Vähjahaiguse probleem; Werner Inter — Sotsiaalne tänavrännak; Erich Fabian — Kas sport teeb kahju kõlblusele? Hulk pilte hääb paberil. Hind raamatukaasannetega (erilisel hääb väljaanded!) 2, 2.55 ja 3.40 Saksa marka veerandaastas.

Helene Stöcker: Erotik und Altruismus; Helene Stöcker: Liebe; Stöcker, Stabel, Weinberg: Fort mit der Abtreibungsstrafe! Artikel und Reden zu Helene Stöckers 60. Geburtstag.

Eri organisatsioon „Die neue Generation“, mis annab välja samanimelist ajakirja seksuaalreformi, emadekaitse ja sõjavastase võitluse programmiga, on saatnud välja kogu rea neid küsimusi käsitlevaid raamatuid. Esimesena mainitud raamat annab ülevaate armastuse olemusest, teine arendab seda romaani kujul. Kolme autori koostöö põhjendab nii arstiteaduslikust, eetilistest kui juriidilisest lähtekohast, et sigivuse ärahoidmine, abort, peab olema lubatud. Need on sotsialistide elureformistlikud tööd, mille nõuded on leidnud tunnustamist ka tegevusprogrammides. Eestis on pidand sama võitlust sm. A. Jõeäär kriminaalsaadustiku puhul (vt. Kriminaalseadustik). Selle liikumise keskkujust Helene Stöckerist saame pildi mainitud juubelibrosüürist.

Helene Stöcker: Verkünder und Verwirklicher. Eelnevast tuttav autor käsitab siin sõja ja vägivalda küsimusi, kui vahest arvestamata proletaarliku poliitika vajadusi, siis ometi asetab küsimused põhimõtte-likult meile vastuvõetavalt.

Bruno Springer: Die genialen Syphilitiker; Die Seele der Völkischen; Der Schlüssel zu Goethes Liebestoben. Meisse tekib mõnigi kord väärarvamus suurtest meestest. Springeri raamatud heidavad nagu külma vett kaela „suuruse“ austajale. Eriti on huvitav märkida, et Mussolini on raskesti süüfilises, ja fašism on kõdunemise eel nagu seda haigust kannatav inimene.

Engels-Lenin: Militärpolitische Schriften; Engels: Zur Wohnungsfrage. „Kommunismi algraamatud“, nagu nimetatakse seeriat, annavad läbilõike sotsialismi klassikute kõigist teostest teatud küsimustele. Esimeses Engels üksi käsitleb sõda — teine autor on ainult juurde lisatud, vist järgmised andmed käsitlevad Leeninit. Pikemate tsitaatide esitamiseks on muidugi oma vajadus, kuid veel paremini raamatud täidaksid oma ülesande, kui neile oleks lisatud juurde tsitaatesiduv ja selgitav tekst.

Stephan Fodor: Edison. Ei tarvitse kalduda arvamisele, et suured mehed oma vaimujõuga lükkavad ajalugu edasi — nemadki on tingitud omaaja üldtsivilisatsioonist. Edison on meie aja suurim leiutaja kõige mitmekülsemal aladel — ja näeme, et need „suured“, kes on toimind ühiskonna kahjuks (kuningad, sõjaväejuhid), naudivad hoopis suuremat kuulsust kui need, kes on töötand kogu elu inimkonna võidu saavutamiseks looduse üle.

Raamat on ilmund Eesti Kirjanduse Seltsi noorsookirjanduse seerias.

Der Schutz der arbeitenden Jugend. Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu väljaantud käsiraamat noorte kaitse tundmaõppimiseks ei ole kujunend kahjuks rahuldavaks. Ühelt poolt on vaigitud Sotsialistliku Noorsoo-Internatsionaali noortekaitse töist, mis ongi õieti kõige laiemal ulatusega senniajani, teiselt poolt aga üksikute maade käsitlemisel on ebatäpsusi, mis on seletatavad sellega, et andmed on võetud peamiselt Rahvusvahelise tööbüroo ametlikest andmeist. Puudub ka ülevaade, mil määral säädustes määratud kaitse on teostatud.

Et muid abinõusid ei ole, peame tarvitama seda käsiraamatut. Saadaval Töölisühingute Keskkliidust 1 kr. 50 sendi eest.

Prof. Hugo Iltis: Volkstümliche Rassekunde. Antropoloogia on teadus, mida harilikult rakendatakse tagurlike rahvusliku poliitika teenistusse. See raamat, rahvapärane ja kerge, seob inimraaside tundmise

sotsialismiga; raamat lõpebki sotsialismi osaga rõhutatud raasside vabanemisel, mille järele ka teadusel on võimalik käsitleda objektiivselt raasse.

See raamat, nagu „Urania“ raamatud üldse, on vajaline ilmavaate omandamisel ja laiendamisel.

Urho Torikka: Me sankaril. Üks huvitavamaid raamatuid soome uuemas ilukirjanduses. Käsitleb „soome rahva ühendamist“ Karjala sõjakäigus, kõike pettust ja roppust, mis on sellega ühenduses, ja selle lõplikku põhjaminekut. Sündmused on vaadeldud noore kooliõpilase silmaga, kes pettubki lõplikult rahvuslikust soomusetegemisest.

Seda ilukirjanduslikult väärtuslikku ja psühholoogiliselt hääd romaani peame lugema esialgu soome keeles. Loodetavasti ilmub ka selle eesti tõlge.

N. A.

Sotsialistlikud üliõpilased töölisliikumises

N. Andreseni ettekande kokkuvõte 3. Balti riikide sotsialistlike üliõpilaste kongressil.

I.

Sotsialistlikud üliõpilased, nagu üldse sotsialistlik intelligents, ei ole seotud tööliikonnaga seevõrra tulunduslike tingimuste, kui ilmavaatega. Intelligent ei ole seotud proletariaadiga produktsiooni-protsessi kaudu, intelligendi klassipäritolu ei ole olulise tähtsusega, kuna näeme alatasa, et proletariaadi ridadest põlvnev noor intelligent kaldub kodanlise ideoloogia teenistusse, üksikud keskkhiitidest ja kodanlustestki päritolevad noored intelligendid liituvad proletaarliku klassiga. Intelligentide liitumine on puhtilmavatelisel algupära, kusjuures oma elukogemustel ja lapsepõlvest kaasatoodud alateadvuslikel kompleksidel küll on oma osa, kuid mitte ainuline.

Sotsialistliku tööliklassiga liituv üliõpilaskond liitub oma organisatsioonesse 1) et tõmmata noori kaasa oma ümbrusest tekkivate huvide rahuldamisele, sellega anda noortele intelligentidele paremaid organisatsioonialuseid, 2) et moodustada ühinguis sotsialistlik jätk ülikoolile oma õpingute sotsialistlikuks täiendamiseks.

2.

Sotsialistlik üliõpilasuühing ei saa olla ajaviiteline üliõpilaskoondis vaid töökoondis. Kuid on vähe, kui noored intelligendid harjuvad kõnelema sotsialistlikest probleemest, oma teadmisi kusagil rakendamata.

Ei oleks otstarbekohane rakendada tööliselust kõrvalseisvaid üliõpilasi suurel hulgal näit. parteiühingute või ametiühingute usaldusmeeste kohtadele, kuna need kohad nõuavad alalist kokkupuutumist liikmetega ja võimalikult tööühendust. Päälegi mitte alati sellele vajalisele pisitööle ei suudaks tekkida sotsialistlike intelligentide huvi. Kuid organisatsioonivõimalustele noortele inimestele on siin hääks rakendusala sotsialistlik organisatsioonide haridustöö, mis ülesandeks päälegi ei jätku inimesi.

3.

Oma õpinguid ja võõrkeelset kirjandust kasutades sotsialistlikud üliõpilased jõuavad kerge vaevaga niikaugele, et anda loengute ja kõnede

kaudu teadmeid eri küsimustest ja kursustest ning juhatada edukalt õpiringe. Eriti loomulik on sotsialistlike üliõpilaste sellekohane töö *noorsotsialistlikes ühinguis*, kus nad oma kuulajatega moodustavad teravikliku erirühma ja kus nad kõige paremini võivad mõjuda. Samal ajal sotsialistlikud üliõpilased noorsotsialistlikes ja parteiorganisatsioonides ka üldkoosolekuil sõna võttes ja muul teel peaksid selgitama teoreetilisi küsimusi, mis neile on saavutatavad kergemini kui töölisnoortele või töölistele. Ühe sõnaga: sotsialistlike üliõpilaste individuaalne tööraakendus organisatsioones olgu kõige mitmekesisem töölisharidustöö.

4.

Kõige selle juures aga sotsialistlikud üliõpilased peavad meeles, et ei ole ka *üht* teadust, vaid et sellelgi on oma klassiiseloome. Sellepärast haridustöös ei ilmne üksi teadmete edasiandmine vaid ka marksistliku vaatlusviisi omandamine ja süvendamine. On vaja kõrvaldada sissejuurdunud arvamused „erapoletust“ teadusest ja süvendada kogu inimkultuuri klassikohast mõistmist.

5.

Haridustöö korraldamiseks sotsialistlikud üliõpilasühingud astuvad ühendusse noorsotsialistlike, partei- ja ametiühingutega, eriti aga töölishariduse keskorganisatsiooniga, kui see on olemas. Üksikult muidugi sotsialistlikud ülesanded võivad võtta endale samu organisatsioonilisi ülesandeid kui kõik teised liikmed.

Meie oleme tööliklassi partei, meie ei taha olla midagi muud ega taha kunagi saada millekski muuks kui tööliklassi parteiks. Tööliklassi olevikuhvide ja tulevikuhvide kogu kompleks on ja jääb meie toimingute ülimaks juhtnööriks. Kes kunagi tahab tulla meie juurde, see peab teadma, et ta tuleb töölispartei, parteisse, mis ei või kõhelda otsustamatult tööliste huvide hääks sääl, kus tööliste huvid põrkavad kokku naaberlike rahvakihtide omadega, parteisse, mille päris tuumaks on tööliklass ja mille siht on tööliklassi vabastamine ja mis siht jääb. Aga kuna tööliklass võitleb oma vabanemise eest, ta vabanemisevõitlus saab paratamatult ja ta ajaloolise asendi tõttu võitluseks, mille vilju ei lõika tema üksi, vaid kõik need, kes on rõhutatud, allasurutud või kurnatud suurkapitali poolt. Ja sellepärast ta ütleb keskkihtidele, väikekodanlastele, väike-talupoegadele, haritlastele: teie ei või esindada oma tulunduslikke ega kultuurihuviseid suurkapitali ja kirikluse leeris, vaid ainult tulles meie juurde, kogunedes meie ümber ja aidates meid, see on alludes tööliklassi juhtimisele ja saades tööliklassi liitlasteks.

Otto Bauer.

Ees trükitud „Punane lipp“ on Inglise töölikonna laialt tarvitatud hümn. Meiegi võiksime laulda seda, selle viis on tuntud meil „Oh kuusepuu“ nime all ja tarvitatud jõululauluna. Küll laulavad Inglise tööised oma laulu suurema hooga kui sakslased oma „Kuusepuud“. Viis ise on ühe Itaalia rahvalaulu oma, täiesti ilmalikku algupära, ega tohi olla vastumeelne kõige usklikumailegi, kui tarvitame selle kauni hümniga viisi, mida muidu on kuulnud küünalde lõhna saatel.

Eesti Noorsotsialistliku Liidu häälekandja.
Vastutav toimetaja **Lui Metslang.** Väljaandja **Mihkel Mihkelson.**
Toimetus ja talitus: Tallinn, V. Pärnu mnt. 31, postkast 367.
Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas.